

MEFISTOFELES

Libreto

Arrigo Boito

MEFISTOFELES

Ooperi libreto

Johann Wolfgang von Goethe «Fausti» järgi

Eesti keelde tõlkinud
Ülar Ploom

1908. T. Weichert, Dantsch-Rijpstad, Eestiga
Kõnandja H. Puzanos (Mõeldud on sellel päeval - Goethe-kalendri
Tõlmetaja R. Palm, keeleline tõlmetaja V. E. Rannu
RAT - Estonia, väljaanne Tallinn, 1988

RAT «Estonia» väljaanne. Tallinn, 1988
 Toimetaja P. Palm. Keeleline toimetaja P.-E. Rummo
 Kujundaja H. Puzanov (Mefistofeelse situeti pärineb «Goethe-kalendrist
 1908», T. Weicheri Dieterich-kirjastus, Leipzig)

Tegelased:

I osa

Mefistofeles	— bass
Faust	— tenor
Margareta	— sopran
Marta	— mezzosopran
Wagner	— tenor

II osa

Helena	— sopran
Faust	— tenor
Mefistofeles	— bass
Panthalis	— mezzosopran
Nereus	— tenor

Koorid:

Taevased väed, patukahetsejad, keerubid.

Jalutajad, ammukütid, üliõpilased, talu-
 mehed, lihtrahvas, kodanlased.

Nõiad, sortsid.

Kreeka horetiidid, sireenid, doriidid, korü-
 feed, sõdurid.

Tegevuse kohad:**Proloog — taevas****I osa**

I vaatus. 1. pilt — Frankfurt Maini ääres. Ülestõusmispühade pühapäev.

2. pilt — Fausti töötuba.

II vaatus. 1. pilt — Marta aed.

2. pilt — Volbrivöö Harzi mägedes.

III vaatus — Vangla

II osaIV vaatus — Tempe org Pindose mäe jalamil
Kreekas.

Epiloog — Fausti töötuba

Ooperi esiettekanne toimus Bolognas «Teatro Comunale's» 4. oktoobril 1875. aastal

PROLOOG TAEVAS**KAS FAUSTI TEAD?**

(Goethe)

Taevased väed:

Ole tervitatud, inglite ja pühakute, voogavate taevaste ja kuidsete keerubite Issand. Kesk lõputut sinilaotust tõuseb Universumi igavesest harmooniast ülima armastuse hääli ja kerkib Sinu poole läbi tühja õhusina maheda lauluna.

Häältekaja:

Ave!

Mefistofeles:

Ole tervitatud, Issand, ja vabanda, kui mu kõneviis on pisut kehvem paradiisi taevalikest oodidest. Vabanda, kui minu näol ei ole seda kiirgust, mis pärgab kõrgete keerubite päid. Vabanda, kui ma sõandan oma sõnadega pälvida Su pahameelt.

See väikese maamuna pisike jumal ei tunnista piire, eksib ühtelugu ja pistab hea õnne peale nagu karglev rohutirts nina taevasse, et seejärel kõrgilt, jonnakalt ja keheldes rohu sees oma laulu saagida! Jultunud ussike, ennast täis aatom! Au pooltest inimene! Ja sääraseks teeb teda joovastav luul, mida ta ise nimetab Mõistuseks.

Jah, Jumalik Meister, pilkases pimedas vireleb maailma valitseja. Ta on nii väeti, et mina ei tunne enam mingit lusti teda kiusata.

Chorus Mysticus:**KAS FAUSTI TEAD?****Mefistofeles:**

Kõige veidram hull, keda üldse tunnen. Imelikul viisil kasutab ta oma aru Sinu teenimiseks. Kustutamatu teadmisanu toob talle vaid õnnetust ja ängi, kuid ta ületaks inimvõimete piiridki, sest tema ahnusele pole ükski teadus viimne tõde.

Ma võtan vaevaks teda kiusata ja leida mõni sööt, et vedada ta oma võrku. Kas veame kihla?

Chorus Mysticus:
Olgu nii.

Mefistofeles:

Olgu! Vanataat, Sa võtsid ette ränga mängu. Faust hammustab magusat patuõuna ja mina pälvin võidu Taevase Kuninga üle!

Taevased väed:

Püha! Püha! Püha!

Mefistofeles:

Aegajalt on meeldiv Vanataati näha, kuid Tema halvast mõjust hoidun ma hoolega. Kena kuulda Igavikku vestlemas Kuradiga nii inimlikul moel.

Keerubid:

Oleme Limbusest /eelpõrgust/ heljuvad nimbused, rännul pühasse aupaistesse, oleme laste, amorite koorid.

Mefistofeles:

See on väikeste inglite õrnuke sülem, — minu meelest jälgid ja tüütud kui mesilased.

Keerubid:

Vennad, hoidkem üksteisel kätest: viimse kauge taevani peame üha tantsides jõudma. Vennad, ärgu me pehmesulised tiivad väsiu enne, kui oleme jõudnud Pühima Altari ette.

Keerleb, keerleb inglite ringmäng.

Oleme Limbusest heljuvad nimbused, rännul pühasse aupaistesse, oleme laste, amorite koorid.

Kahetsejannad:

Ole tervitatud, Kuninganna! Tõusku pimedada maailma häältekaja üles Jumaliku Taevapaleeni! Oma lauluga, oma nutuga taltsutame meelte põletavat tuld — oma alandliku, anduva lauluga. Võta kuulda meie vaga ja harrast palvet: «Ole tervitatud, Maarja, täis armu!»

Keerubid:

Tähtedel, tuultel, planeetidel, sügavsiniistel selgetel õhuvoogudel, päikesekiirtel ... Keerleb, keerleb inglite ringmäng.

Taevased väed:

Palugem hoolimatute surijate orjastatud hingete eest!

Häältekaja:

Ave!

Kahetsejannad:

Kahetsusest veerevad pisarad. Nii paljude nõrkade naiste kaebeid võtku taevas kuulda! Kuula meie vaga ja harrast palvet: «Ole tervitatud, Maarja, täis armu!»

Häältekaja:

Ave! Ave! Ave!

Kõik taevased väehulgad:

Ole tervitatud, inglite ja pühakute, voogavate taevaste ja kuldsete keerubite Issand! Kesk lõputut sinilaotust tõuseb Universumi igavesest harmooniast ülima armastuse hääli, mis kerkib Sinu poole läbi tühja õhusina maheda lauluna.

Häältekaja:

Ave!

Proloogi lõpp.

ESIMENE OSA

ESIMENE VAATUS

Faust: «Kui iial hüüan rõõmu

sunnil:

«Oh ilus hetk, oh viibi veel!»

(Goethe)

I pilt. Ülestõusmispühade pühapäev

Frankfurt Maini ääres. Jalutuskäik.

Kolm üliõpilast jt.:

Miks sinna? — Me läheme jahimajja. — Ja meie veskile.

Kaheksa neidu:

Kaunis aprillikuu särab ja naerab, kõikjal on südamejulgus ja rõõm.

Endine kamp:

Mis plaanis, vennad? — Lähme tüdrukutega kaasa. — Lähme, härrased, linnamäele. Seal on pillerkaar, parim õlu ja naised ja seal saab mürtsu teha. See on parim paik. — Hullud peast! Kas seljad sügelevad või?

Kann siia! — Joome! Õelge toost ka! — Meeletu armastuse terviseks! — Ja lahkete kaunitaride terviseks! — Hurraa! — Joome, naerame, laulame!

Rahvahulk:

Vaadake! Kui palju tuliseid ratsusid põtkib maad!

Naised:

Seal on narr ... seal jäägermeister ...

Mehed:

Anname vürstile au!

Rahvahulk:

Eest ära, eest ära tema tee pealt! Küll on uhke ratsaretk! Küll kellad kumisevad!

Kodanlased:

Rahvahulk lööb lainetama, sagib ja sebib ...

Rahvahulk:

Eest ära! Eest ära!

Faust:

Kevade mahedas kiirguses murduvad jääkaaned ja juba lokkabki org lootusest, vana talv põgeneb märke ning päike äratab ellu ja kirkastab vorme ja värve, ja kuigi lilled tasandikul veel ei puhke õide, on see-eest linnarahvas end särava valguse meelitusel üles mukkinud.

Wagner:

Jalutuskäik teie seltsis, Doktor, on austav ja õpetlik. Üksinda selle rahva hulgas oleks mul vastik: mind tüütab põobel.

Lihtrahva koor:

Juhhei! Juhhei! Juhhei, hõissa, hei! — Kaunis noormees tuleb peole, uhkesti ehitud. Ja juba löövadki neiud ja noormehed papli all valla pöörase galopi.

Juhhei, juhhei! Kõik on läbisegi koos meeletu muusika hoos. — Naised naeratavad, mehed tantsivad võistu, seelikud lendlevad tuule käes. Tõmmu poiss ja hele piiga keerlevad teineteise kaisus. Muudkui tümpsub ringmängutants. Juhhei! Juhhei!

Faust:

Istume siia kivile. Vaata kuidas säravad majad õhtuvalguses. Päev veereb.

Wagner:

Käes on viirastuste tund: nad käivad hämaruses ringi ja seavad inimese teedele püüniseid. Lähme. Horisont on mähkunud uttu. Tumedas öös muutub kodu äkki armsaks. Miks sa nii tardunult pimedust piidled?

Faust:

Kas näed seda halli munka keset välja uitamas?

Wagner:

Õpetaja, ma märkasin teda juba ammu. Temas ei paista olevat midagi imelikku.

Faust:

Terita hoolega pilku. Kelleks sa teda pead?

Wagner:

Kerjusemungskaks, kes käib ringi almust otsides.

Faust:

Vaata hoolikalt. Ta liigub siira-viira ja läheneb meile aeglaselt. Oh, kui ma ei eksi ... jäävad temast maha tulised jäljed!